

การวิเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบส ยุคสมัยบีบ็อป

โดย ออสการ์ เพตติฟอร์ดและพอล แชมเบอร์ส

Analysis Techniques Used In Double Bass Performance by

Oscar Pettiford and Paul Chambers

กฤษณพงศ์ จุลกะนาค^{*1}

Kitsanapong julkanak^{*1}

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบสในยุคสมัยบีบ็อป โดย ออสการ์ เพตติฟอร์ดและพอล แชมเบอร์สนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงพัฒนาการของเทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบสในยุคบีบ็อป และศึกษาเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบสเพื่อประกอบคิตปฏิภาณ และเทคนิคที่ส่งผลต่อการบรรเลงการแสดงคิตปฏิภาณในยุคสมัยบีบ็อป โดยผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย หนังสือ เอกสาร บทความ และแหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จากนั้นได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งขั้นตอนออกเป็น 3 ส่วน คือ 1.การรวบรวมข้อมูล 2.การตรวจสอบแหล่งข้อมูล 3.แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในยุคสมัยบีบ็อปบทบาทและหน้าที่หลักของนักดับเบิลเบส คือการบรรเลงเพื่อให้ผู้ที่แสดงคิตปฏิภาณและผู้ร่วมบรรเลงสามารถรับรู้ถึงทางเดินคอร์ดที่กำลังดำเนินอยู่ หรือบรรเลงเพื่อสนับสนุนผู้แสดงคิตปฏิภาณให้สามารถแสดงคิตปฏิภาณได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ หรือการบรรเลงทางเดินคอร์ดที่แตกต่างออกไปจากทางเดินคอร์ดปกติ เพื่อให้ผู้แสดงคิตปฏิภาณสามารถได้รับรู้ทางเดินคอร์ดที่เปลี่ยนไป ซึ่งส่งผลให้ผู้แสดงคิตปฏิภาณสามารถมีตัวเลือกในการบรรเลงเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งหน้าที่อีกอย่างของนักดับเบิลเบสคือการควบคุมจังหวะของวงผ่านรูปแบบวิธีการบรรเลงต่าง ๆ เพื่อทำให้บทเพลงมีความสนใจและมีเอกลักษณ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่านักดับเบิลเบสภายในวงดนตรีแจ๊สยุคบีบ็อปทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมโยงกันระหว่างผู้ที่แสดงคิตปฏิภาณ ผู้บรรเลงเครื่องคอร์ด และผู้บรรเลงเครื่อง

^{*} corresponding author, email: tuntuntun35876@gmail.com

¹ นักศึกษาดูริยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาและพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹ Master of Fine Arts Program in Music, Faculty Of Music, Silpakorn University

กำกับจังหวะ ซึ่งทำให้นักดับเบิลเบสภายในวงดนตรีแจ๊สยุคบีบ๊อปจึงมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญเป็นอย่างมากภายในวง

ผลการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการบรรเลงและรูปแบบแนวความคิดของ ออสการ์ เพตตีฟอร์ดและพอล แชมเบอร์ส ซึ่งเป็นนักดับเบิลเบสที่มีเอกลักษณ์ในการบรรเลงและเป็นนักดับเบิลเบสที่เป็นอย่างและส่งผลต่อนักดับเบิลเบสท่านอื่น ๆ ในยุคสมัยบีบ๊อป พบว่า นักดับเบิลเบสทั้ง 2 ท่านนี้มีรูปแบบในการเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการบรรเลงที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่นำมาบรรเลงในคอร์ด การเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่นำมาแสดงคีตปฏิภาณ หรือเทคนิคบางช่วงในบทเพลงที่ ออสการ์ เพตตีฟอร์ด และ พอล แชมเบอร์ส ใช้ในการบรรเลง นั้นมีรูปแบบแนวทางที่คล้ายคลึงกัน แต่อาจจะมีการเลือกใช้เทคนิคแต่ละเทคนิคแตกต่างกันตามแต่ละบริบทและต่างสถานการณ์ รวมไปถึงรูปแบบแนวความคิดในการบรรเลงของ ออสการ์ เพตตีฟอร์ด และ พอล แชมเบอร์ส ยังมีความใกล้เคียงกัน

คำสำคัญ : เทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบส

Abstract

Research on Analysis Techniques Used In Double Bass Performance by Oscar Pettiford and Paul Chambers. This is intended to study the techniques that effect the way the double-bass instrumentation with in the jazz band. And techniques sent The effect on the performance of the improvisation of the band in the Bebop era was found in the Bebop era, the role and main function of the double bassist. Is to play so that the actors, the improvisation, and the instrumental parties can recognize the ongoing chord path or play to support the improvisation. To be able to fully display the improvisation or the chord pathway that is different from the normal chord path so that the improviser can get to know the changing chord pathway, which results in the show. Improvisation can have more options to play. Another duty of the double-Bass is controlling the rhythm of the band through various instrumental styles to make the song more interested and unique. Therefore, it can be said that the double bassist inside the

jazz band, the Bebop era, acts as a link between those who show the improvisation. Chords instrumentalist And instrumental director The rhythm, which makes the double bassist inside the jazz band, is a very important role and function within the band.

Which, according to the researchers, studied and analyzed the instrumental style and conceptual style of Oscar Pettiford and Paul Chambers, a unique double-bass player and a double-bassist. That is like and affects other double-bass players In the Bob era It was found that these two double bassists had a form of choosing different techniques in similar instrumental play, but each technique may be chosen differently according to each context and situation. Including some conceptual style of instrumental play All 2 people are also similar.

Keyword : techniques used to play double-bass

บทนำ

ดนตรีแนวแจ๊สเป็นดนตรีที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านผู้ที่ฟังหรือในด้านนักดนตรีเองก็ตาม เนื่องจากในดนตรีแนวแจ๊ส มีการใช้การบรรเลงแบบด้นสด (Improvisation) ซึ่งทำให้แต่ละครั้งที่บรรเลงนั้น นักดนตรีแจ๊สจึงมีการบรรเลงที่อิสระและสามารถนำเสนอแนวความคิดสามารถนำเสนอแนวทางการบรรเลงได้ตามที่ผู้บรรเลงต้องการ อีกทั้งผู้ที่รับฟังก็จะสามารถได้รับฟังสิ่งแปลกใหม่ตลอดเวลาที่ได้รับฟังผู้บรรเลงกำลังบรรเลงอยู่ ซึ่งบางครั้งนักดนตรีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเครื่องดนตรีของตนเองในระดับสูงนั้น อาจสามารถบรรเลงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นขณะนั้น และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์

เมื่อยุคสมัยได้ดำเนินต่อมาผ่านช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนผ่านและพัฒนา ด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านของวัฒนธรรม กรอบแนวคิด และสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ จึงต้องเกิดการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับตัวเข้ากับยุคสมัยจึงจะสามารถมีผู้ที่ถ่ายทอดมาสู่กลุ่มคนในยุคสมัยต่อไปได้ ดนตรีแจ๊สก็เช่นกัน มีการพัฒนาปรับตัวหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในดนตรีแจ๊สจึงจะพบว่าได้มีการบรรเลงรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามแต่ละยุคสมัย แต่จะยังคง

ความเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีแจ๊สอยู่คือ การด้นสด เพื่อให้ นักดนตรีหรือผู้ฟังได้รับ ฟังสิ่งที่แปลกใหม่อยู่เสมอ โดยที่ในแต่ละยุคสมัย จะมีเอกลักษณ์หรือรูปแบบ การบรรเลงแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับอิทธิพลที่ศิลปินได้รับมาจากสิ่งใด สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งอิทธิพลให้กับดนตรีแจ๊สทั้งสิ้น เนื่องจาก ดนตรีไม่ว่าจะเป็นลีลาใดก็ตาม ล้วนใช้มนุษย์เป็นผู้บรรเลงและมนุษย์นั้นย่อมมี อารมณ์และความรู้สึก จึงส่งผลทำให้อิทธิพลของสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมสะท้อน ตัวตนผู้บรรเลงออกมาผ่านผลงาน ดังนั้นการศึกษาเทคนิคการบรรเลงดับเบิลเบสนั้น จึงมีความสำคัญทั้งด้านของการศึกษาและการปฏิบัติ เนื่องจากผู้บรรเลงดับเบิลเบส จะสามารถเข้าใจได้ถึงบริบทและหน้าที่ของนักดับเบิลเบสภายในวงดนตรีแจ๊สได้นั้น จำเป็นต้องศึกษาถึงวิธีการบรรเลงดับเบิลเบสเพื่อแสดงศักยภาพและวิวัฒนาการ การบรรเลงดับเบิลเบสยุคบีบ๊อป เพื่อให้รับรู้ว่างดนตรีแจ๊สต้องการที่จะบรรเลง รูปแบบใด และดับเบิลเบสควรบรรเลงรูปแบบใด จึงเหมาะสมกับรูปแบบของวง ดนตรีแจ๊สนั้น ๆ ได้ อีกทั้งยังสามารถนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้ไปปรับใช้ พัฒนา ดนตรีหรือปรับใช้ในดนตรีรูปแบบใหม่ ๆ ได้อีกด้วย (Tanarat Chaichana, 2016 : 127-141)

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่ศึกษาและรวบรวม ข้อมูลเทคนิคและวิธีการบรรเลงดับเบิลเบสยุคสมัยบีบ๊อป เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ สนใจ ทั้งด้านการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคของการบรรเลงดับเบิลเบส ยุคบีบ๊อป หรือด้านการเริ่มต้นการฝึกทักษะ การบรรเลงดับเบิลเบสประกอบคิต ปฏิภาณหรือการแสดงคิตปฏิภาณและสามารถนำไปพัฒนารูปแบบหรือการสร้างแนว ดนตรีรูปแบบใหม่ และหวังว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของเทคนิคการบรรเลงดับเบิลเบสในยุคสมัยบีบ๊อป
2. เพื่อศึกษาถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้การบรรเลงดับเบิลเบสเพื่อประกอบคิต ปฏิภาณ และศึกษาเทคนิคต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อผู้แสดงคิตปฏิภาณในยุคสมัยบีบ๊อป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาและค้นคว้าเทคนิคการบรรเลงดับเบิลเบสยุคสมัยบีบ๊อป โดยมุ่งเน้นไปที่การศึกษาและวิเคราะห์ เทคนิคที่ใช้บรรเลงดับเบิลเบสในยุคบีบ๊อป โดยไม่ได้กล่าวถึงยุคสมัยและช่วงเวลาอื่น

2. การศึกษาและค้นคว้าเทคนิคการบรรเลงดับเบิลเบสยุคบีบ๊อป จะอ้างอิงและยกตัวอย่างจากศิลปินนักดับเบิลเบสแจ๊สยุคบีบ๊อปจำนวน 2 ท่าน คือ ออสการ์ เพตตีพอร์ดและพอล แชมเบอร์ เท่านั้น

3. การศึกษาและค้นคว้าเทคนิคการบรรเลงดับเบิลเบสยุคบีบ๊อป โดยใช้บทเพลง Tricotism เวอร์ชันของ ออสการ์ เพตตีพอร์ด และเวอร์ชันของ เคนนี่ เบอร์เรลล์ บทเพลง All The Thing You Are เวอร์ชันของ ออสการ์ เพตตีพอร์ด และเวอร์ชันของ จอห์นนี่ กริฟฟิน บทเพลง Can't See For Lookin เวอร์ชันของ เรด การ์แลนด์ เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊สมากขึ้น
2. นักดับเบิลเบสที่มีความสนใจในเรื่องการบรรเลงคีตปฏิภาณ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษางานวิจัยเล่มนี้ไปปรับใช้ในการบรรเลงได้
3. ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องการบรรเลงดับเบิลเบสในยุคสมัยบีบ๊อป สามารถนำข้อมูลหรือองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษางานวิจัยเล่มนี้ ไปใช้พัฒนาหรือสร้างประโยชน์ให้การศึกษาดนตรีในประเทศ
4. สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษานำมาปรับใช้ในด้าน การบรรเลงดับเบิลเบสและสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในยุคสมัยบีบ๊อปนั้นเป็นยุคสมัยที่มีความน่าสนใจและเป็นยุคสมัยที่มีความโดดเด่นเป็นอย่างมากในดนตรีแจ๊สจนเรียกได้ว่าเป็นยุคทองของดนตรีแจ๊ส เนื่องจากเป็นยุคสมัยที่ดนตรีแจ๊สได้รับการพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิธีการบรรเลงให้มีความซับซ้อนเลยมีความน่าสนใจมากขึ้นจากยุคสวิงบิกแบนด์อีกทั้งการบรรเลงยุคบีบ๊อป ยังเป็นรากฐานสำคัญในการบรรเลงยุคต่อมา เนื่องจากดนตรีแจ๊สมีการใช้ภาษา ในการบรรเลงที่ความเป็นเอกลักษณ์ในการบรรเลง ซึ่งยุคสมัยที่เปลี่ยนไปหรือดนตรีแจ๊สจะได้รับการพัฒนาหรือจะมีการผสมผสานกับดนตรีแนวอื่นอย่างไรก็ตาม ภาษาในดนตรีแจ๊สยุคบีบ๊อปก็ยังคงถูกนำกลับมาใช้ในการบรรเลงทุกยุคทุกสมัยได้อย่างลงตัว ดังนั้นการศึกษาดนตรีแจ๊สในยุคสมัยบีบ๊อปจึงเป็นสิ่งที่มีความน่าสนใจและเป็นรากฐานในการทำความเข้าใจดนตรีแจ๊ส จึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาดนตรี

แจ๊สยุคบีบ๊อปเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นมาตรฐานการบรรเลงดนตรีแจ๊ส (Henry, M. & Keith, W., 2009 : 128 -149)

ช่วงท้ายยุคสวิงหรือช่วงเวลาประมาณปี 1940 ได้มีนักดนตรี กลุ่มหนึ่งที่มีความต้องการที่พัฒนาการดนตรีแจ๊สให้มีความแปลกใหม่และสามารถมีแสดงศักยภาพการบรรเลงได้มากขึ้น เนื่องจากในวงสวิงบิ๊กแบนด์นั้น มีจำนวนสมาชิกที่มาก และไม่ได้รับอิสระด้านการบรรเลงมากอีกทั้งสถานที่การบรรเลงวงสวิงบิ๊กแบนด์สมัยนั้นนิยมบรรเลงที่ห้องสำหรับเต้นรำขนาดใหญ่ จึงทำให้นักดนตรีแจ๊สมีสถานที่ในการบรรเลงที่ไม่มากนัก โดยกลุ่มนักดนตรีหัวก้าวหน้าเหล่านี้ ได้ทำการปรับขนาดวงและใช้เวลาว่างหรือเวลาเลิกงานในการบรรเลงร่วมกัน (Jam section) ที่สโมสร (Clubs) โดยยังคงยึดองค์ประกอบบางอย่างของวงดนตรีแบบสวิงบิ๊กแบนด์เอาไว้เช่น การกลุ่มเครื่องดนตรีกำกับจังหวะ (Rhythm section) แบบเดียวกันกับวงดนตรีสวิงบิ๊กแบนด์ หรือจะเป็นการยึดรูปแบบการบรรเลง (Song form) AABA หรือ ABAC แบบเดียวกันกับวงสวิงบิ๊กแบนด์ โดยองค์ประกอบนี้จะยังคงอยู่ในการบรรเลงดนตรีแจ๊สยุคบีบ๊อป (Thomas, O., 1995 : 3-10)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบสในยุคมัยบีบ๊อป โดยออสการ์ เพตติฟอร์ดและพอล แชมเบอร์ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย หนังสือ เอกสาร บทความ และแหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จากนั้นได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งขั้นตอนออกเป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความน่าเชื่อถือ โดยแบ่งหัวข้อและเนื้อหาการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊สยุคบีบ๊อป

1.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการบรรเลงดับเบิลเบสจากงานวิจัย หนังสือ เอกสาร บทความ และโน้ตเพลง

1.3 ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติของ ออสการ์ เพตติฟอร์ด (Oscar Pettiford) และพอล แชมเบอร์ส (Paul Chambers) รวมไปถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเพลงยุคบีบ๊อป

1.4 ข้อมูลจากคลิปปิดิโอและแอปพลิเคชันสำหรับการฟังเพลงต่าง ๆ

2. การตรวจสอบแหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแหล่งข้อมูลโดยใช้วิธีการถอดโน้ตการบรรเลงดับเบิลเบส (Transcription Double Bass) จากบทเพลงที่ได้ทำการบันทึกเสียงไว้ในยุคสมัยนั้นรวมถึงโน้ตบันทึกการบรรเลงเพลงแจ๊ส ของ ออสการ์ เพตตีพอร์ด และพอล แชมเบอร์ส ประกอบกับการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคนิค รูปแบบแนวคิดในการบรรเลง รูปแบบและวิธีการที่ใช้ในการบรรเลง รวมถึงรูปแบบและวิธีการที่ใช้การแสดงคีตปฏิภาณ ของ ออรรการ์ เพตตีพอร์ด และพอล แชมเบอร์ส จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเปรียบเทียบ เพื่อรวบรวมเทคนิคและวิธีการบรรเลงดับเบิลเบสที่เป็นที่นิยมยุคสมัยบีบ๊อป โดยผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่น ๆ

3. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการวิเคราะห์ของ Ron Carter - Building Jazz Bass Lines (Ron, C., 1998) หนังสือ The Jazz Bass Book – Technique and Tradition (John, G., 2002) หนังสือ ทฤษฎีดนตรีแจ๊สเล่ม 1 (ศักดิ์ศรี วงศ์ธราดล, 2555) หนังสือ ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์ (ธีรัช เล่าห์วีระพานิช, 2562) หนังสือ ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์ 2 (ธีรัช เล่าห์วีระพานิช, 2565) หนังสือ ศิลปะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส (ธีรัช เล่าห์วีระพานิช, 2563) พร้อมทั้งแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่น มาใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์เทคนิค การบรรเลงดับเบิลเบสยุคบีบ๊อป เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งนำเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

- 3.1 แนวทางการบรรเลงดับเบิลเบสของ ออสการ์ เพตตีพอร์ด
- 3.2 แนวทางการบรรเลงดับเบิลเบสของ พอล แชมเบอร์ส
- 3.3 วิเคราะห์เทคนิคและแนวคิดด้านการบรรเลงดับเบิลเบสเพื่อประกอบคีตปฏิภาณยุคบีบ๊อป
- 3.4 วิเคราะห์เทคนิคและแนวคิดด้านการแสดงคีตปฏิภาณของผู้บรรเลงดับเบิลเบสยุคบีบ๊อป
- 3.5 แนวทางในด้านการพัฒนาเทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบสยุคบีบ๊อป

ผลการวิจัย

1. การศึกษาพัฒนาการของเทคนิคการบรรเลงดับเบิลเบสในยุคมัยปีบ๊อป จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคที่ ออสการ์ เพตติฟอร์ต และ พอล แชมเบอร์ส นักดับเบิลเบสทั้ง 2 ท่านนี้ มีผลงานที่ได้เผยแพร่ออกมาสู่กลุ่มผู้ฟัง ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น อัลบั้ม การบันทึกเสียง หรือการแสดงดนตรีสดในสถานที่ต่าง ๆ และนักดับเบิลเบสทั้ง 2 ท่านนี้ยังมีเอกลักษณ์การบรรเลงที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเสียงที่ใช้ในการบรรเลง เทคนิคการใช้คันชัก (Bow) อิทธิพลที่ได้รับจากการบรรเลง หรือรูปแบบในการแสดงคีตปฏิภาณ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเทคนิคในการบรรเลงที่มีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนไปเพื่อให้เข้ากับค่านิยมในการบรรเลงที่ต่างกันในยุคมัยปีบ๊อปที่ แม้จะเป็นช่วงเวลาในยุคมัยปีบ๊อปเหมือนกันแต่ค่านิยมในการบรรเลงระหว่างช่วงต้นยุคกับช่วงปลายยุคก็มีความแตกต่างกัน

ทั้ง ออสการ์ เพตติฟอร์ต และ พอล แชมเบอร์สจะมีรูปแบบและวิธีการบรรเลงที่ต่างกัน แต่ทั้ง 2 ท่านนี้ก็ยังมีจุดเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน โดยมีจุดประสงค์เดียวกัน คือ การบรรเลงเพื่อประกอบการแสดงคีตปฏิภาณ เพื่อให้ผู้แสดงคีตปฏิภาณสามารถแสดงคีตปฏิภาณออกได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นในการบรรเลงของทั้ง ออสการ์ เพตติฟอร์ต และ พอล แชมเบอร์ส จึงมีการเลือกใช้เทคนิคในการบรรเลงที่คล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันตามวิธีการปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น และให้เข้ากับรูปแบบแนวความคิดของผู้บรรเลง ถึงแม้ว่าทั้ง ออสการ์ เพตติฟอร์ต และ พอล แชมเบอร์ส จะเป็นนักดับเบิลเบสที่โดดเด่นในยุคมัยปีบ๊อปเหมือนกัน แต่ทั้ง ออสการ์ เพตติฟอร์ต และ พอล แชมเบอร์ส ก็มีผลงานและมีชื่อเสียงในช่วงเวลาที่แตกต่างกันภายในยุคมัยปีบ๊อป ดังนั้นเทคนิคต่าง ๆ ที่ทั้ง 2 ท่าน ใช้ในการบรรเลงถึงแม้จะเป็นเทคนิคที่เหมือนกันแต่ก็แตกต่างกันอยู่ ตรงที่วิธีการเลือกใช้เทคนิคนั้น ๆ ให้เข้ากับการบรรเลงหรือวิธีการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ เนื่องจากเทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิธีการตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับรูปแบบแนวความคิดของผู้บรรเลงและค่านิยมในการบรรเลงเทคนิคนั้น ๆ ซึ่งเมื่อเทคนิคแต่ละเทคนิคได้มีการบรรเลงกันอย่างแพร่หลายมากขึ้น จึงทำให้เกิดการพัฒนาและมุมมองในการเลือกบรรเลงเทคนิคนั้น ๆ จึงมีความแตกต่างจากเดิม จึงทำให้ในการบรรเลงของทั้งออสการ์ เพตติฟอร์ต และพอล แชมเบอร์ส มีความคล้ายคลึงกัน

2. ศึกษาเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบสเพื่อประกอบคีต
 ปฏิภาณ และเทคนิคที่ส่งผลต่อการบรรเลงการแสดงคีตปฏิภาณในยุคสมัยบีบ
 ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการบรรเลงเพื่อประกอบการแสดงคีตปฏิภาณ
 ของ ออสการ์ เพตติฟอร์ด และพอล แชมเบอร์ส โดยผู้วิจัยได้นำบทเพลง Tricotism
 และบทเพลง All The Things You Are ที่ออสการ์ เพตติฟอร์ด และ พอล แชม
 เบอร์ส ได้เคยบรรเลงไว้นามาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบกันเพื่อให้เห็นถึง
 ความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดโน้ตการบรรเลง
 ดับเบิลเบส (Transcription Double Bass) และนำโน้ตที่ได้้นั้นมาเปรียบเทียบกัน
 ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึง รูปแบบแนวความคิด เทคนิคการวิเคราะห์ทางเดินคอร์ด
 ต่าง ๆ การเลือกใช้โน้ตหรือคอร์ดต่าง ๆ และพัฒนาการในการเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ
 ที่นำมาใช้ในการบรรเลงที่ทั้ง 2 ท่าน ได้เลือกใช้และนำมาบรรเลงในบทเพลง

ซึ่งในการบรรเลงของ ออสการ์ เพตติฟอร์ด ผู้วิจัยได้นำ บทเพลง Tricotism
 ประพันธ์โดย เพตติฟอร์ด โดยถูกบรรจุอยู่ในลำดับที่ 4 ของอัลบั้ม OSCAR
 PETTIFORD (Modern Quintet) ในปี 1954 โดยมีผู้บรรเลงร่วมคือ ออสการ์ เพตติ
 ฟอร์ด DoubleBass/Cello จูเลียส วัตคินส์ (Julius Watkins ค.ศ.1921-1977)
 French Horn ชาร์ลี รูส (Charlie Rouse ค.ศ.1924-1988) Tenor Saxophone
 ดัก จอร์แดน (Duke Jordan ค.ศ.1922-2006) Piano รอน เจฟเฟอร์สัน
 (Ron Jefferson ค.ศ.1926-2007) Drum บรรเลงอยู่ในจังหวะสวิง ในความเร็ว 160
 BPM และในบทเพลงบทเพลง All The Things You Are ประพันธ์โดย
 เจอโรม เคิร์น (Jerome Kern ค.ศ.1885-1945) โดยผู้วิจัยได้นำบทเพลง All The
 Things You Are ในเวอร์ชันของ เพตติฟอร์ด มาทำการวิเคราะห์ โดย บทเพลง All
 The Things You Are นี้เป็นบทเพลงลำดับที่ 2 ของอัลบั้ม Grandes Exitos (1959)
 โดยมีผู้บรรเลงคือ ออสการ์ เพตติฟอร์ด Double Bass/Cello จิมมี่ พรราท Jimmy
 Pratt Drums แอตทิล่า โซลเลอร์ Guitar ฮันส์ โคลเลอร์ (Hans Koller ค.ศ. 1921-
 2003) Tenor Saxophone โดยผู้วิจัยได้นำทั้ง 2 บทเพลงนี้ในเวอร์ชันที่ดังกล่าวมา
 ทำศึกษาและวิเคราะห์

ในส่วนของการบรรเลงของ พอล แชมเบอร์ส ผู้วิจัยได้นำบทเพลง
 Tricotism ในเวอร์ชันของ เคนนี่ เบอร์เรลล์ เป็นบทเพลงลำดับที่ 5 ในอัลบั้ม
 Jazzmen Detroit ในปี 1956 โดยมีผู้บรรเลงร่วม คือ พอล แชมเบอร์ส Double
 Bass, เคนนี่ คลาร์ค Drum, เคนนี่ เบอร์เรลล์ Guitar, ทอมมี่ ฟรานนาแกน Piano,

เปปเปอร์ อัดัม Pepper Adam (ค.ศ.1930-1986) Baritone Saxophone มีความเร็วอยู่ที่ 230 bpm และในบทเพลงบทเพลง All The Things You Are ในเวอร์ชันของ จอห์นนี่ กริฟฟิน เป็นบทเพลงลำดับที่ 3 ในอัลบั้ม Johnny Griffin Blue Note Vol.2 (1959) โดยเป็นการร่วมงานกันกับค่ายเพลง Blue Note โดย อยู่ในชุด Blue Note The Definitive 45 RPM Reissue Series ซึ่งมีผู้บรรเลงร่วมคือ พอล แชมเบอร์ส Double Bass, อาร์ท แบลคคี Art Blakey (ค.ศ.1919-1990) Drum, วินตัน เคลลี Wynton Kelly (ค.ศ.1931-1971) Piano, จอห์นนี่ กริฟฟิน Tenor Saxophone โดยผู้วิจัยได้นำทั้ง 2 บทเพลงนี้ในเวอร์ชันที่ดังกล่าว มาทำศึกษาและวิเคราะห์

โดยจะสามารถสังเกตได้ผ่านการวิเคราะห์เทคนิคต่าง ๆ ที่ทั้ง 2 ท่านได้เลือก มาใช้ในการบรรเลง ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาและวิเคราะห์ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 เทคนิคในการบรรเลงดับเบิลเบสของออสการ์ เพตตีฟอร์ด และพอล แชมเบอร์ส

เทคนิคในการบรรเลงดับเบิลเบสของ ออสการ์ เพตตีฟอร์ด	เทคนิคในการบรรเลงดับเบิลเบสของ พอล แชมเบอร์ส
การใช้โหมดต่าง ๆ (Mode) ในการบรรเลง	การใช้โหมดต่าง ๆ (Mode) ในการบรรเลง
การเลือกใช้น้ตที่อยู่ใน Scale มา บรรเลง	การเลือกใช้น้ตที่อยู่ใน Scale มา บรรเลง
การใช้เทคนิคการบรรเลงแบบย้าโน้ต Root	การใช้เทคนิคการบรรเลงแบบย้าโน้ต Root
การใช้ Bebop scale ในการบรรเลง	การใช้ Bebop scale ในการบรรเลง
การใช้ Bules scale ในบรรเลงบรรเลง	การใช้ Bules scale ในบรรเลงบรรเลง
การใช้เทคนิคการบรรเลงเป็นลำดับ (Sequence)	การใช้เทคนิคการบรรเลงเป็นลำดับ (Sequence)
การใช้เทคนิคคอร์ดแทนที่ (Substitution)	การใช้เทคนิคคอร์ดแทนที่ (Substitution)
การใช้เทคนิคเข้าใกล้ (Approach)	การใช้เทคนิคเข้าใกล้ (Approach)
การใช้เทคนิคโน้ตข้างเคียง (Chromatic Approach)	การใช้เทคนิคโน้ตข้างเคียง (Chromatic Approach)

ตารางที่ 1 เทคนิคในการบรรเลงดับเบิลเบสของออสการ์ เพตติฟอร์ต และพอล แชมเบอร์ส (ต่อ)

เทคนิคในการบรรเลงดับเบิลเบสของ ออสการ์ เพตติฟอร์ต	เทคนิคในการบรรเลงดับเบิลเบสของ พอล แชมเบอร์ส
การใช้เทคนิคโน้ตโครงสร้าง (Arpeggio Triad)	การใช้เทคนิคโน้ตโครงสร้าง (Arpeggio Triad)
การใช้เทคนิคคีย์เครือญาติ (Relative Key)	การใช้เทคนิคคีย์เครือญาติ (Relative Key)
การใช้เทคนิคคีย์คู่ขนาน (Parallel Key)	การใช้เทคนิคคีย์คู่ขนาน (Parallel Key)
การใช้เทคนิคคอร์ดทาบ 5 (Secondary Dominant)	การใช้เทคนิคคอร์ดทาบ 5 (Secondary Dominant)
การใช้เทคนิค Anticipate	การใช้เทคนิค Anticipate
การเทคนิคเพิ่มโน้ตกระด้าง (Add Tension)	การเทคนิคเพิ่มโน้ตกระด้าง (Add Tension)
การใช้เทคนิคโน้ตทางผ่าน (Passing Tone)	การใช้เทคนิคโน้ตทางผ่าน (Passing Tone)
การใช้เทคนิค Diatonic Approach	การใช้เทคนิค Diatonic Approach
การใช้เทคนิคการกำหนดโน้ตเป้าหมาย (Target Note)	การใช้เทคนิคการกำหนดโน้ตเป้าหมาย (Target Note)
เทคนิคการเลือกใช้โน้ตชุด (Lick)	เทคนิคการเลือกใช้โน้ตชุด (Lick)
เทคนิคการบรรเลงแบบไม่ลงโน้ต Root	เทคนิคการบรรเลงแบบไม่ลงโน้ต Root
เทคนิคการสร้างประโยค (Motive)	เทคนิคการสร้างประโยค (Motive)
การใช้เทคนิคการดีดสายเปิด (Open String)	เทคนิคการสร้างประโยคแบบถามตอบ (Call and Response)

จากตารางที่ 1 สังเกตได้ว่าเทคนิคต่าง ๆ ที่ ออสการ์ เพตติฟอร์ต และพอล แชมเบอร์สใช้ในการบรรเลงนั้นมีความใกล้เคียงกันโดยจะแตกต่างกันไป

ตามอิทธิพลการบรรเลงและค่านิยมในการเลือกเทคนิคมาใช้บรรเลงของแต่ละช่วงเวลาหรือยุคสมัย หรือตามแต่การแสดงคีตปฏิภาณของศิลปินที่บรรเลงในตอนนั้น ซึ่งหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้นักดับเบิลเบส 2 ท่านนี้ มีการเลือกใช้เทคนิคที่มีความใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกัน เนื่องจากนักดับเบิลเบสทั้ง 2 ท่านนี้ มีอิทธิพลต่อการบรรเลงให้กันและกัน เพราะนักดับเบิลเบสทั้ง 2 ท่านนี้ ได้มีผลงานและมีชื่อเสียงในยุคสมัยบีบ๊อปเหมือนกัน โดยออสการ์ เพตติฟอร์ด ได้มีผลงานและมีชื่อเสียงมาตั้งแต่ช่วงต้นไปจนถึงช่วงปลายของยุคบีบ๊อป แต่พอล แชมเบอร์ส ได้มีผลงานและมีชื่อเสียงในช่วงกลางจนถึงช่วงปลายของยุคสมัยบีบ๊อป ดังนั้นในการบรรเลงของนักดับเบิลเบสทั้ง 2 ท่านจึงส่งและส่งอิทธิพลในการบรรเลงให้กับกันและกัน จึงมีผลทำให้เทคนิคที่นิยมใช้ในการบรรเลง วิธีการวิเคราะห์ทางเดินคอร์ด หรือรูปแบบแนวความคิดต่าง ๆ มีความคล้ายคลึงกันแต่จะปรับเปลี่ยนไปตามวิธีการเลือกใช้และรูปแบบความคิดในการแสดงคีตปฏิภาณของแต่ละท่าน โดยเฉพาะ ออสการ์ เพตติฟอร์ด ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้วางรากฐานการบรรเลงดับเบิลเบสยุคสมัยแจ๊สบีบ๊อป ทำให้ได้เกิดการพัฒนาเทคนิคและวิธีการในการบรรเลงดับเบิลเบสในรูปแบบใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ซึ่งพอล แชมเบอร์สก็เป็นหนึ่งในนักดับเบิลเบสในช่วงเวลาต่อมาที่ได้รับอิทธิพลการบรรเลงมาจากการบรรเลงของออสการ์ เพตติฟอร์ด และนำมาพัฒนาทำให้เกิดเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ในการบรรเลงดับเบิลเบส ทำให้เทคนิคในการบรรเลงเพื่อประกอบคีตปฏิภาณเกิดการพัฒนาและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่แสดงคีตปฏิภาณให้เกิดตัวเลือกในการบรรเลงที่มากขึ้นอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบสในยุคบีบ๊อป โดย ออสการ์ เพตติฟอร์ด และพอล แชมเบอร์ส ทำให้ทราบถึงรูปแบบแนวความคิดการบรรเลงดับเบิลเบสของนักดับเบิลเบสทั้ง 2 ท่าน รวมถึงรูปแบบและวิธีการนำเทคนิคต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ในการบรรเลงไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงเพื่อประกอบการแสดงคีตปฏิภาณ หรือจะเป็นการแสดงคีตปฏิภาณ ซึ่งการบรรเลงทั้ง 2 รูปแบบนี้เป็นส่วนสำคัญในการบรรเลงดนตรีแนวแจ๊สที่มีความสดใหม่ตลอดเวลา สามารถปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามสถานการณ์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีแนวแจ๊ส และดนตรีแจ๊สยุคบีบ๊อปนั้นเป็นยุคสมัยที่ดนตรีแจ๊สได้รับการพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธี

การบรรเลง ทำให้มีความสดใหม่และมีอิสระการบรรเลงมากกว่ายุคก่อนหน้า จึงทำให้ดนตรีแจ๊สยุคบีบ๊อปเป็นยุคสมัยที่วางรากฐานการบรรเลงที่หลากหลายและยังคงส่งผลอิทธิพลมาถึงดนตรีแจ๊สยุคปัจจุบัน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เทคนิคการบรรเลงและรูปแบบความคิดการบรรเลงของนักดับเบิลเบสทั้ง 2 ท่านนี้พบว่า ทั้ง 2 ท่านมีเอกลักษณ์ในการบรรเลงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างกันไป แต่จากการศึกษาเปรียบเทียบเทคนิคการบรรเลงพบว่าทั้ง 2 ท่าน มีรูปแบบแนวความคิดการนำเทคนิคต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบรรเลงที่มีความใกล้เคียงกัน โดยเป็นผลมาจากการส่งต่ออิทธิพลในการบรรเลงให้กัน ถึงแม้ว่า ออสการ์ เพตติฟอร์ด และพอล แชมเบอร์ส จะเป็นนักดับเบิลเบสในยุคสมัยบีบ๊อปเหมือนกันแต่ช่วงเวลาในการเริ่มต้นมีอิทธิพลในการบรรเลงและสร้างผลงานของตัวเองมีความแตกต่างกัน จึงทำให้ พอล แชมเบอร์ส ได้รับอิทธิพลในการบรรเลงดับเบิลเบสมาจาก ออสการ์ เพตติฟอร์ด ที่ได้เริ่มมีอิทธิพลมาตั้งแต่ช่วงต้นของยุคสมัยบีบ๊อป ทำให้รูปแบบแนวความคิดหลายอย่างมีความใกล้เคียงกันกับ ออสการ์ เพตติฟอร์ด ซึ่งจะทราบได้จากการศึกษาและวิเคราะห์บทเพลง All The Things You Are ทั้ง 2 เวอร์ชัน การแสดงคีตปฏิภาณของ ออสการ์ เพตติฟอร์ด ในบทเพลง Tricotism และการแสดงคีตปฏิภาณของ พอล แชมเบอร์ส ในบทเพลง Can't see for lookin' พบว่า มีการแสดงคีตปฏิภาณที่มีความใกล้เคียงกัน ทั้งการนำเทคนิคต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบรรเลง หรือจะเป็นการวิเคราะห์ทางเดินคอร์ดในตอนที่กำลังแสดงคีตปฏิภาณ แต่จะแตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านอิทธิพลการนำเทคนิคมาประยุกต์ใช้และเอกลักษณ์ในการบรรเลง

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ถึงเทคนิคการบรรเลงและรูปแบบแนวความคิดในการบรรเลงของ ออสการ์ เพตติฟอร์ด และพอล แชมเบอร์ส ในการวิจัยครั้งนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงวิวัฒนาการการนำเทคนิคต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบรรเลง ยกตัวอย่างเช่น ในการใช้เทคนิค การใช้คอร์ดแทนที่ (substitution) ในการบรรเลง ในช่วงแรกของต้นยุคบีบ๊อป ออสการ์ เพตติฟอร์ด ได้ใช้เทคนิคนี้ในการบรรเลงด้วยการแทนที่คอร์ด เป็นคอร์ด 1 คอร์ด ใน 1 ห้อง โดยส่วนมากจะใช้แทนที่ด้วยคอร์ดที่ 5 หรือคอร์ดที่ 3 ของคอร์ดนั้นๆ แต่ในช่วงท้ายยุคบีบ๊อป พอล แชมเบอร์ส ได้ประยุกต์ใช้เทคนิค การใช้คอร์ดแทนที่ (substitution) เป็นการแทนที่คอร์ด เป็นแบบ 2 คอร์ด ใน 1 ห้อง โดยส่วนมากจะใช้เป็นคอร์ดที่ 2 และคอร์ดที่ 5 ของคอร์ดนั้น ๆ เพื่อเพิ่มทางเดินคอร์ดในการบรรเลงอีกทั้งยังเพิ่ม

ตัวเลือกในการแสดงคีตปฏิภาณให้กับผู้ที่แสดงคีตปฏิภาณอีกด้วย โดยจะทราบได้จากการศึกษาและวิเคราะห์บทเพลง Tricritism ทั้ง 2 เวอร์ชัน และบทเพลง All The Thing You Are ทั้ง 2 เวอร์ชัน ซึ่งได้เผยแพร่ออกมาต่างช่วงเวลาไปด้วยเหตุนี้จึงทำให้นอกจากการที่ผู้วิจัยได้ทราบเรื่องเทคนิคที่นิยมใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบสยุคบีบ๊อปแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทราบถึงวิวัฒนาการบางส่วนของการเล่นเทคนิคต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบรรเลงดับเบิลเบสยุคสมัยบีบ๊อป ไม่ว่าจะเป็นการเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการบรรเลงเพื่อประกอบการแสดงคีตปฏิภาณ หรือการจัดระเบียบรูปแบบแนวความคิดให้สามารถแสดงคีตปฏิภาณได้อย่างเชี่ยวชาญมากขึ้นอีกด้วย

บรรณานุกรม

- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2562). **ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์ = Jazz Theory and Improvisation**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัชรดาว.
- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2563). **ศิลปะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส = The art of jazz improvisation**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัชรดาว.
- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2564). **แจ๊ส : สุนทรียภาพแห่งเสียงเสรี (Jazz Styles and Analysis)**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : พัทธดา.
- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2565). **ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์ 2 = Jazz Theory and Improvisation 2**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัชรดาว.
- ศักดิ์ศรี วงศ์ธราดล. (2555). **ทฤษฎีดนตรีแจ๊ส เล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : วงศ์สว่างลิขิต แอนด์ พริ้นติ้ง.
- ศิริวัฒน์ เปลี่ยนสันเทียะ. (2560). **การวิเคราะห์การเดินเบสของ เรย์ บราวน์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาและพัฒนาศาสตร์ มหวิทยาลัยศิลปากร.
- Henry, M. & Keith, W. (2009). **Essential Jazz : The First 100 Years**. 2nd ed. Boston : Schirmer Cengage Learning.
- John, G. (2002). **The Jazz Bass Book-Technique and Tradition**. San Francisco : Backbeat Book San Francisco.

Ron, C. (1998). **Ron Carter : Building Jazz Bass Lines**. Milwaukee :
Hal Leonard Corporation International Copyright Secured All
Rights Reserved.

Tanarat Chaichana. (2016). A Fundamental Approach to a Walking Bass
Line in Jazz Style. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**.
9(5), 1906 – 3431.

Thomas, O. (1995). **Bebop : the music and its players**. New York :
Oxford University Press.